

# BISERICA ȘI ȘCOALA

REVISTA OFICIALA A EPISCOPIEI ARADULUI

Redacția și Administrația  
ARAD, STR. EMINESCU 18

APARE DUMINECA  
Redactor: Pr. Ilarion V. Felea

ABONAMENTE:  
Pentru 1 an 300 Lei; 6 luni 150 Lei

## Tineretul nostru

Tineretul — această verigă de legătură între trecutul și viitorul unei comunități, indiferent că aceasta comunitate e de ordin religios sau național — ocupă primul loc de atenție în istoria neamurilor. În toate vremurile, tineretul a fost aluatul care s'a frământat mai cu îngrijire, mai cu băgare de seamă, de către toate popoarele cari au avut o tradiție și cari au căutat să dăinuiască prin veacuri. Nu există, am putea zice nicăeri, absența tineretului din preocupările principale ale ginților.

Și creștinismul a abordat această problemă pe un plan foarte vast. Și cum fiecare copil botezat devine cetățean al Bisericii, era și natural ca Biserica, ale carei preocupări sunt nesfârșite, să se ocupe și de aceste nevinovate mlădițe ale ei, instruindu-le neîntrerupt asupra rostului lor în viața aceasta pământească. Educația prin Biserică este o cheazășie sine qua non a neamului în purificarea sufletelor. Fiindcă Biserica — cu tot tezaurul ei de comori — stă nu numai la baza educației, dar și a culturii. Ea impregnează amândurora amprenta elevării individului, sigilul nobilității. Fără Biserică, educația ar deveni un corp organic îndescompunere, un stârv la margine de drum, răspânditor de microbi ucigători. Fără binecuvântarea Bisericii, educația ar deveni un isvor al trivialității și al negațiunii. De aceea toți marii pedagogi ai omenirii, îndrumători ai generațiilor, au militat pentru o educație creștină, pentru o educație ancorată în învățatura sacră a Mântuitorului.

Și la noi, ca și aiurea, s'a pus și se pune adesea problema educației tineretului. Tineretul românesc însă, are ceva caracteristic în structura lui spirituală. Atunci când nu s'a mulțumit cu educatorii săi, s'a lepădat în massă, luând un alt drum — zis — mai aproape de Evanghelia lui Iisus și de brazda neamului. Pe lângă toată indiferența conducătorilor de ieri ai țării,

tineretul era singurul element al neamului care-și pleca gândurile și acțiunile spre trăirea stră-bună. Unde s'a ajuns și ce s'a făcut cu aceasta educație se știe foarte bine.

Ceea ce ne interesează pe noi este starea de fapt a unor adânci lacune sufletești de care este stăpânit tineretul nostru de azi. Cei ce venim zilnic în contact cu el, ne este foarte greu să-i ridicăm de pe suflet anumite concepții, pe cari el și le-a format, cine știe pe ce căi. Destul de bine că acest tineret este astăzi în afara unei educații sănătoase. Tot ceea ce i-se servește ca nobil, ca virtuos, este călcat în picioare, este ceva ce el crede periculos pentru el și pentru demnitatea lui. Tineretul nostru de azi nu mai are încredere în educatorul său. Nu vrea să-urmeze sfaturile, nu vrea să-i asimileze îndrumările. Le consideră pro domo, le consideră ca ceva oficial, ca ceva ce l-ar coborî mult în fața educatorului și i-ar știrbi din mândria de care e stăpânit.

Rostul profesorului, după toate principiile educative, nu se reduce numai la catedră, la instrucție. Și cu toate acestea, orice ieșire a lui, orice dorință a lui de a se apropia mai mult de sufletul tânărului, este zadarnică. În cazul când i-ar face concesii, educația nu s'ar mai putea numi educație. Dacă rămâne profesorul profesor, atunci e considerat ca un oficial și nimic mai mult. Și ntr'un caz și ntr'altul problema se prezintă destul de grav. Este o mare vocație a dascălului ca să știe ținea la distanță elevul, și 'n același timp să și-l apropie.

Cari să fie oare cauzele acestor neajunsuri de cari suferă tineretul nostru? Cum s'ar putea remedia aceste defecte?

Desigur că prima cauză este proecțiunea în sufletul lui a trăirii noastre în românitatea integrală (1918—1940): corupție sus, neînțelegeri jos, împrumuturi neadecvate de idei și asimilări — vorba vine — de sisteme, lipsa de

scrupule pe toată linia; iată ce exemple urite a privit generația noastră tânără. Iată ce nu poate ea uita și de ce ne privește cu neîncredere, pe noi educatorii ei.

Apoi, literatura noastră postbelică n'a fost și nici nu este scrisă pentru ființele și facultățile superioare omenești. Ei nu i-s'ar putea aplica principiul că este un produs al spiritului și are menirea de-a forma tot spiritul. Ea cultivă instinctele și-l coboară pe om pe treapta animalică. Literații noștri nu sunt unșii muzelor, ci'n mare parte „mercenari ai scrisului” așa zis la modă. Așa ni-s'a îmbolnăvit tineretul, cu nervii și cu sufletul lui. Onoare excepțiilor, dar foarte puține!

N'am putea lăsa în afară și desele schimbări de programe și regulamente din viața școlară, care au zăpăcit elevii aproape complet. Când se familiarizau cu'n program, altul nou îi lua locul ș. a. m. d. Nu trebuie uitată nici educația „emancipată” din familiile așa zise bune, unde pe alocuri bunul simț și morala creștină nu se întâlnesc cu anii.

Și câte și mai câte cauze nu s'ar putea înșira! Ne găsim deci la o răspântie importantă din viața noastră națională și creștină. Tineretul iese din raza de influență a educatorilor. Ce e de făcut? Noi am pus o problemă, pe care conducătorii noștri ar putea-o deslega mai ușor, dacă ar ține seama și de aroma binecuvântată a Bisericii.

Preot Prof. I. I. Petrilă

## Suflete al meu, suflete școală, pentru ce dormi?

Vreau azi, Doamne, să încep cântare pentru sufletul meu, cântare, care să-l ducă la limanul cel lin al mântuirii și să-l îmbrace în lumina fericirii celei fără de sfârșit. Și nicio fericire nu este mai mare, decât a fi cu Tine, Dumnezeu! Dă-mi putere Mântuitorule să strig din toate puterile și să desfac lîng baerile inimii, să dau glas tăcutului și adormitului meu suflet.

Suflete al meu, suflete al meu, pentru ce dormi? De ce te-a furat somnul nepăsării și pentru ce te-ai îmbrăcat cu ghiafa păcatului? Sfârșitul se apropie, suflete al meu, sfârșitul se apropie și cumplit te vei înfricoșa atunci! Fii treaz!.. Te-a ciupit păcatul? Chiamă pe Domnul într'ajutor. Te-a amăgit ispita? Aleargă la Crucea Mântuitorului. Te-a împresurat nepăsarea? Rupe-i vâlul cu sabia rugăciunii. Te gădila îmbuibarea? Usc-o cu postul. Și te vei veseli, te vei într'arma și biruitor vei eși, căci ajutorul Domnului va fi cu tine.

Suflete al meu, pentru ce dormi? Deșteaptă-te și te roagă, lacrimiază și postește, ca să se milostivească cu tine. Cel ce toate le poate și pe toți îi mântue.

Suflete al meu, suflete al meu pentru ce dormi? Viața este scurtă și vrăjmașul te pândeste mereu. Se apropie sfârșitul și tu stai nepăsător. Vremea se scurtează și nu te tulbură! Deaceea, deșteaptă te sârmanul meu suflet! Și strigi ca vameșul: „Doamne, milostiv fii mie păcătosului”, pentru că „n'a fost în viață faptă, păcat, răutate, sau fărădelege, pe care să n'o fi săvârșit eu, Mântuitorule; am păcătuit cu mintea, cu cuvântul, cu voința și cu gândul, cu știința și cu fapta”.

Suflete al meu adu-ți aminte de toate acestea și te'nfioară, sfârșitul se apropie, deșteaptă-te dar! Părăsește calea păcatului și fugi ca Lot din Sodoma păcatelor și din Gomora fărădelegilor.

Întoarce te suflete! Apucă pe calea postului ce-ți stă înainte, da, postul, o „maica curăției, defăimătoarea păcatului, vestitoarea pocăinții, petrecerea ingerilor și mântuirea oamenilor”, și căzând la piciorul Crucii să i odrăsești lemnul cu ploaia lacrimilor tale, pentru ca să rodească mila Mântuitorului pentru ertarea ta.

Trezește-te suflete al meu și ascultă tainicile chemării ale Bisericii: „Călătoria bunătăților s'a deschis. Cei ce voii să vă nevoii intrați, încingându-vă cu nevoia cea bună a postului. Că cei ce se luptă după lege, după dreptate se și încununează. Și luând toată într'armarea crucii, să ne luptăm împotriva vrăjmașului, ca nu zid nestruciat fiind credința, ca o platoșă rugăciunea și ca un coif milostiv. În loc de sabie postul, care taie toată răutatea dela inimă.

Cel ce face acestea, va primi cununa cea adevărată, dela Împăratul tuturor, Hrisos, în ziua judecării”.

Vasile St. Guzu stud. teolog an. IV.

## Urmele unei vechi biserici pe valea Crișului-alb

Trecutul neamului nostru românesc stă acoperit de negura vitregă a vremurilor, în mare parte. Acest popor n'a avut timp de pace, să lase urme scrise în amănunte despre trecutul său, deoarece era în veșni a frământare și gata de luptă cu năvălitorii stepelor și hoardele asiatice. Poenle pădurilor erau locurile unde își putea organiza o mică gospodărie, iar desimea codrilor îi oferea siguranța avutului lui. În vecinătatea codrilor, pe locuri potrivite, își zidea biserici și altare sfinte pentru trebuințele lui spirituale.

Intr'un astfel de loc se află urmele unei vechi biserici în hotarul comunei Secaș din regiunea Gurahonțului, județul Arad. Turnul acestui vechiu lăcaș de închinare mai stă încă de veghe și azi ca o mărturie a trecutului românesc pe aceste plaiuri și a puternicei sale manifestări religioase. Acele ruine se află în nemijlocita apropiere a codrilor, sub poala muntelui Drocea, la împreunarea văilor Mărașca și Ferice, pe o colină ridicată în formă de movilă. Pe yremuri falnica biserică adăpostea credincioși din cel puțin șapte

sate: Cârjești, Secașul de jos, Secașul de sus, Mărisești, Ferice, Mutești și Bonțești, <sup>1)</sup> probabil și altele. Era o adevărată mănăstire <sup>2)</sup>. Zidurile acestui vechiu lăcaș sunt construite din piatră ruptă din stâncă și clădită în var hidraulic de o rezistență foarte mare. Data zidirii nu se cunoaște, dar trebuie să fie cel puțin din secolul al XIV ca ctitorie a voevozilor români probabil dela Căpâlna. Forma turnului se aseamănă ca stil cu vechea biserică dela Ribîța, însă ceva mai înalt. Astfel de biserici din piatră s'au zidit pe timpurile voievodale românești, la reședință sau în apro-

fost părăsită și dată uitării, rămânând de veghe la marginea codrilor să asculte mai departe murmurul apelor în liniștea singurătății.

Turnul acestei biserici după 105 ani de părăsire rezistă încă vremilor, surpat de jumătate de sus în jos; iar în interiorul nații și altarului au crescut pomi și mărăcini. La vreo douăzeci de urme spre vale se află un fundament, probabil al fostei case parohiale, din blocuri mari de piatră cioplită, iar deasupra acestui fundament se află azi o movilă conică regulată de pământ. Nu e exclus să fie sub această movilă un mormânt a ctitorului acestui vechiu lăcaș. Cercetările arheologice vor putea constata adevărul.

Ne mulțumim deocamdată a atrage atenția și privirile cercetătorilor istorici și arheologi spre această vatră sacră de lumină a credinței creștine din trecutul nostru românesc și bisericesc.

Pr. Dr. R. Popa, Bonțești

### Mărgăritare.

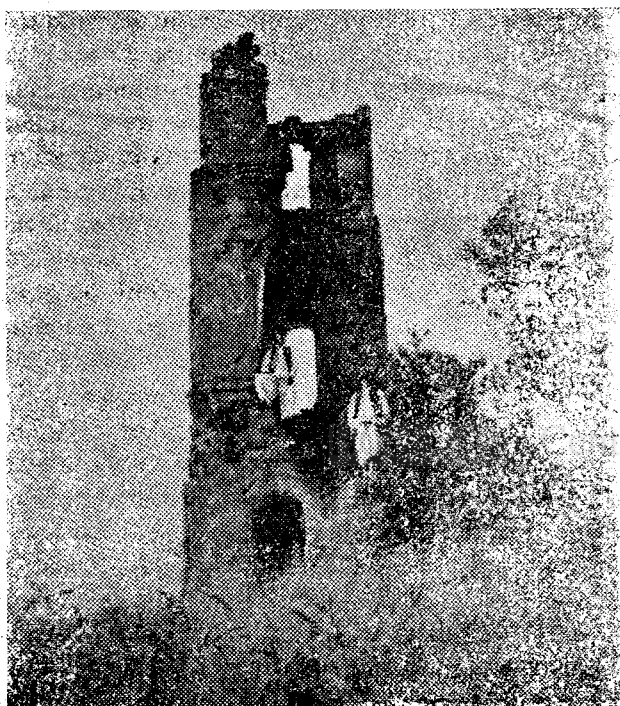
## Figuri femești

**Cornelia**, una din cele mai distinse matroane romane, fu odată vizitată de o prietenă bogată din Capua, care nu mai înceta a-și lauda bijuteriile. „Dar, dragă, arată-mi și tu bijuteriile tale cele mai frumoase!” — îi grăi aceasta. Atunci Cornelia își aduse copiii și-i zise: „Uite, aceștia sunt bijuteriile mele cele mai frumoase!”...

**Penelope**, soția credincioasă a eroului grec Odysseus, petrecu 20 de ani singură, acasă, în timp ce soțul ei era departe în războiul troian. Avu în acest timp nu mai puțin de 108 pețitori. Când văzu că nu mai poate scăpa de ei, virtuosoasa Penelope le dete acest răspuns: „Bine, când voi fi gata cu torsul, mă voi căsători”. Și torcea cu răbdare toată ziua, sub ochii pețitorilor, iar *noaptea desfăcea tot ce se torcea ziua!* Insfârșit, după 20 de ani, i-a venit soțul.

**Xantippe**, soția cicălitoare a blândului Socrate, începu odată să se certe des de dimineață cu soțul ei. Tuna și fulgera, încât Socrate, sătul de atâta furtună, ieși din casă. Femea furioasă, ce nu se putea potoli văzând tăcerea lui, îi aruncă, din fereastră o vădră cu apă în creștet. Socrate se opri, privi în sus, și, udat leoarcă, cum era, își zise calm: „Știam eu că după tunet vine ploaie...”

Saul, regele jidovilor, pedepsi odată foarte aspru pe Gabaoniți, încât aceștia îi jurară o cruntă



Vechea biserică din Secaș în ruină.  
Vedere dinspre miazăzi-răsărit.

piere, cum sunt cele dela Crișcior, Ribîța, Hălmagiu, Căpâlna și în apropierea Căpâlnii, la Secaș. Corpul bisericii abia se mai observă, pentru că ceea ce n'a năruit vremea a distrus lăcomia oamenilor, care au dus piatra din pereți pentru trebuințele caselor lor. Planul bisericii totuși se poate reconstitui arhitectural.

Sub dărămăturile acelei vechi biserici pot să fie nebănuite comori istorice în ce privește trecutul nostru bisericesc și românesc. Până la anul 1837<sup>3)</sup> în acea biserică răsunau dulce și melodios cântările noastre bisericesti, iar preoții, mucenicii neamului, împărtășeau cu multă evlavie binecuvântare asupra poporului. Dela aceea dată, ce coincide cu planurile de sistematizare a satelor răslețite, această veche biserică a

<sup>1)</sup> Documente reproduse de Fabian pag. 221.

<sup>2)</sup> Silviu Dragomir: Vechile biserici din Zarand, pag. 36.

<sup>3)</sup> La anul 1837 s'a zidit actuala biserică din Secaș.



răsbunare: spânzurară, pe o colină, pe cei 2 fii și 5 nepoți ai regelui (II. Imp. 21 v. 10) — și ceea ce era mai crud — nu îngăduiră nimănuia să-i îngroape.

Atunci veni **Resfa**, femeea lui Saul, și stă de pază lângă cele 7 cadavre... Se cobora noaptea și mama cu inima frântă de durere, ca o stafie îmbrăcată în alb, rătăcia printre cele 7 spânzurători... Urlau hienele și șacalii flămânzi pândeau cadavrele... iar femeea făcea foc în bezna nopții și țipa, ca să alunge fiarele... Se făcea ziua, atunci pasări răpitoare se învârteau în jurul morților... iar femeea le alunga, până seara, cu pietri, și le speria... stând astfel de veghe zile și săptămâni de-a rândul lângă cadavrele celor 7 copii.

A stat așa de pază șase luni! Abia atunci au devenit mai îngăduitori și Gabaoniții. Deși setea lor de răsbunare nu o potolise groaznica moarte a celor 7 copii, totuși în fața neîntrecutei pilde de iubire de mamă fură siliți a se pleca și ei. Luară de pe spânzurători cadavrele uscate de soare și îngăduiră ca să fie îngropate...

Câtă iubire eroică a fost în inima acestei mame, care a apărat de dușmani copii morți! Cu cât mai mare trebuie să fie iubirea eroică a mamei creștine, care au să apere sufletele vii și nemuritoare ale copiilor lor.

## Despre ce să predicăm ?

În **Duminica I din Post**, la 22 Februarie 1942, să vorbim despre **Ortodoxie**.

Avem sărbătoarea dreptei credințe, **Duminica Ortodoxiei**.

Ce este Ortodoxia ?

În convorbirea dela Cina cea de Taină, Mântuitorul Iisus Hristos face ucenicilor săi o mărturisire și o făgăduință cerească :

— Eu merg la Tatăl meu. Mă duc să vă gătesc vouă loc... ca unde sunt Eu să fiți și voi. Și unde merg Eu știți, și *calea* știți.

Dar Toma, neînțelegător, l-a întrebat: Doamne, nu știm unde mergi și cum putem să știm calea ?

Atunci Mântuitorul i-a răspuns cu o dulce blândețe și dumnezeiască putere: „*Eu sunt calea, adevărul și viața. Nimeni nu vine la Tatăl, decât prin mine*“ (Ioan 6, 1—6).

Cuvintele acestea au o însemnătate mântuitoare, — hotărâtoare pentru orice om. Din ele știm și cunoaștem că Iisus Hristos este *calea* spre Dumnezeu, *adevărul* care ne descopere pe Dumnezeu și *viața* de model, trăită după chipul ei dumnezeiesc. El merge la Tatăl; și noi mergem la Tatăl, pe calea arătată de El.

*Ortodoxia este calea spre Dumnezeu, calea adevărului creștin* (II Petru 2, 2), *calea credinței drepte*

și a vieții sfinte. Ortodoxia este calea mântuirii (Fapte 16, 17), calea Domnului (Mt. 3, 3), calea cea nouă și vie (Evrei 10, 20). Ortodoxia este religia creștină, Biserica lui Dumnezeu (Fapte 20, 28; I Cor. 15, 9), Biserica sfinților apostoli și a sfinților părinți, a martirilor și a moș-strămoș'or nostri.

Înainte de a se întoarce la Tatăl, Iisus Mântuitorul ne-a descoperit adevărul mântuirii și a întemeiat religia creștină, ne-a desvăluit puterea dragostei și ne-a arătat calea vieții, calea Bisericii.

Noi ne numim creștini ortodocși, creștini dreptcredincioși sau dreptmăritori, fiindcă mergem pe calea arătată de Hristos Împăratul și Dumnezeuul nostru. Cine merge pe calea descoperită și arătată de El, *ține credința dreaptă*. Noi ne numim creștini ortodocși pentru că ținem credința dela început. Nu ne-am abătut nici la dreapta nici la stânga, ci am ținut credința și calea dreaptă, după cum și Sfânta Scriptură ne îndeamnă: „*Ceea ce aveți, țineți până ce voi veni, zice Domnul*“ (Apoc. 2, 25). „*Luptați pentru credința dată sfinților odată pentru totdeauna*“ (Iuda 3). „*Fii credincios până la moarte și îți voi da cununa vieții*“ (Apoc. 2, 10); „*celui ce va birui îi voi da să mănânce din pomul vieții, care este în raiul lui Dumnezeu*“ (Apoc. 2, 7).

Ortodoxia este calea mântuirii prin dogmele și tainele Bisericii; e calea spre Dumnezeuul părinților nostri. Nimeni nu ajunge la Tatăl decât prin Fiul, prin religia Fiului, care este Ortodoxia.

Cine merge pe calea aceasta *dreaptă*, acela este creștinul cel bun, acela e biruitorul, acela e călătorul spre patria cerească, în care Fiul ne-a gătit loc fericit și Tatăl bucuria și binecuvântarea în Duhul Sfânt.

Sărbătoarea Ortodoxiei a fost rânduită și consfințită după luptele pentru *cultura icoanelor* (hotărât la 787 când s'a ținut sinodul VII ecumenic), la anul 842. Luptele acestea au ținut, cu mici întreruperi, peste o sută de ani (727—842). Ele au fost pornite de unii împărați, ispitiți de evrei și mahomedani, care învinuiau pe creștini că, cinstind sf. cruce și icoanele, calcă porunca a doua (Ieșirea 20, 4) și se închină la idoli. Greșala lor venea din neputința de a face deosebire între idol și icoană. Orbirea aceasta sufletească a lor a mers așa de departe încât au luptat să despoaie bisericile de frumusețea icoanelor. Lupta însă a fost zadarnică. Bunii creștini au apărat cinstirea icoanelor cu prețul vieții lor. Ei știau că un lucru este idolul și altceva este icoana. Idolul este zeul iscodit, chipul cioplit, la care se închinău păgânii, în credința că în el este ascunsă ființa de care se temeau sau care, își închipuiau, că poate să le fie de ajutor. Ei se închinău la idoli ca Baal, Astarte, Moloh și alți zei despre care credeau că

sunt Dumnezeu. Noi nu spunem despre icoane că sunt Dumnezeu. Icoana este un semn, un simbol, un chip al unei ființe cerești. Ea reprezintă ființa cerească așa după cum fotografiile reprezintă fi-gurile părinților noștri.

În Sf. Scriptură avem foarte numeroase și aspre cuvinte de osândă la adresa idolilor, dar nici un cuvânt împotriva cultului icoanelor. Dim-potrivă, Sf. Scriptură ne arată că omul e făcut „după chipul lui Dumnezeu” (Fac. 1, 27); Iisus Fiul lui Dumnezeu întrupat este „chipul lui Dumnezeu cel nevăzut” (Col. 1, 15), „chipul ființei Lui” (Evrei 1, 3). „Cel ce m'a văzut pe mine, a văzut pe Tatăl” zice El (In 12, 45; 14, 9). Iar Duhul Sfânt s'a arătat „în chip trupesc ca un porumbel” (Lc. 3, 22) și în chipul limbilor de foc (Fapte 2, 2-4). Icoanele nu fac altceva decât caută să reproducă aceste chipuri, pe care noi le cinștim nu îndumnezeindu-le, ci respectând în ele chipul cel ceresc. Noi credem, ca și sfinții părinți, că „cinstirea icoanei se înalță la chipul cel dintâi”. De aceea noi nu zicem: icoană ajută-mi, ci *în fața icoanelor* ne rugăm: Doamne miluește-mă!... Maică Preacurată ajută-mi!... Sfinte Nicolae,... sf. Ioane,... roagă-te pentru noi!...

Apoi deosebirea între idoli și obiecte sfinte iarăși este limpede arătată în Sf. Scriptură. Profetul Moise după porunca lui Dumnezeu face cortul sfânt, altarele, sicriul legii, sfeșnicul cu cele șapte brațe, heruvimii de aur (Ieșirea 20-40) și șarpele de aramă (Numeri 21, 8), care erau socotite obiecte și lucruri sfinte. Cine se atingea de ele, afară de preoți, sau nu le cinștea după cuviință, era pedepsit chiar și cu moartea.

Chipul Maicii Domnului și al sfinților se zugrăvește pe icoane pentru viața lor pilduitoare. Icoanele sunt Scriptura celor neștiutori. Ele ne învață întâmplări biblice și ne înfățișează chipurile sfinților; ele împodobesc bisericile și casele creștinilor. Sunt ca niște ferestre prin care privim în veșnicie, sau ca niște oglinzi prin care privim în cerul lui Dumnezeu. Bisericile și casele fără tablouri și fără icoane sfinte sunt goale și ca pustii și fără Dumnezeu.

Așa răspund creștinii prigonitorilor de icoane, și noi sărbăm la Dumineca Ortodoxiei biruința acestei credințe drepte și totdeauna mântuitoare.

Dar Dumineca Ortodoxiei nu are numai un înțeles *biblic și istoric*. Pentru noi, lupta pentru icoane mai are un înțeles, adânc, *mistic*; are un înțeles de *luptă pentru icoana curată a sufletului nostru creștin*, autohton; e lupta pentru autenticitate. Religia creștină nu are numai ceva din misterul cerului, ci și din misterul pământului; e cerul pe pământ, *cerul pe pământul strămoșesc*, de care ne leagă bisericile și mănăstirile, cimitirele

și troițele, limba și prietenii, poporul și toate obiceiurile sfinte ale casei părintești.

Ortodoxia este Biserica Mântuitorului Hristos pe pământul strămoșesc; e creatoarea culturii noastre naționale, sinteza armonioasă și fericită dintre suflet și trup, dintre religie și naționalitate, dintre spirit și materie. Ortodoxia este, după cum s'a spus cu desăvârșită dreptate, „concepția noastră de viață”, misiunea noastră eternă pe pământ, idealul nostru de popor creștin, care a purtat cel dintâi *războiu sfânt* împotriva necredinței în Dumnezeu și împotriva lui Antihrist întrupat în bolșevism, după ce veacuri întregi a ocrotit cultura și civilizația Apusului în fața năvălirilor barbare și păgâne.

Ortodoxia este Biserica martirilor, Biserica luptătoare până la moarte pentru comorile ei sfinte.

Iată ce este Ortodoxia: *legea Domnului, legea strămoșească*, „bătrâneasca și curată și cinștită noastră lege”.

„Cât am iubit legea ta, Doamne, toată ziua gândirea mea este... Făclie picioarelor mele este legea ta și luminează cărările mele” (Ps. 118, 97 și 105).

„Pune Doamne Bisericii tale întărire, ca, neclătită de valurile eresurilor, să petreacă în veacul veacului”.

## Cărți și Reviste

**Grigore Popa: Invitații.** Sibiu. Editura „Țara”, 123 pagini, 100 lei.

— „Toate legile omenesti, spunea un înțelept antic, își au izvorul într'o lege dumnezeiască. Ele nu sunt decât împlinirea poruncilor de sus, revelate prin semnele cosmice sau vestite de gurile înțelepților”. — Așa își începe dl prof. Grigore Popa amabilele d-sale *Invitații* la frumos, poezie, credință, înțelepciune, metafizică, moarte, aventură, câmp, tradiție, comuniune, românism și eroism. Câte subiecte, tot atâtea „invitații” de nuntă, poftiri la mese și ospete duhovnicești, la care se servesc bunătățile celor mai înalte și mai grave adevăruri omenesti și dumnezeiești.

Începe cu *invitația la frumos*; să privim toate sub specia frumosului, căci toate drumurile vieții duc la frumos; și să ne logodim cu frumosul. Cine primește botezul frumosului, „devine rege și rob în acelaș timp: regele lumii și robul frumosului.” Operile de artă acele sunt mari care sunt frumoase și morale. Numai ce este moral și frumos este totodată mare și adevărat. Principiul „artă pentru artă” este „analitic, fragmentar și materialist”. Poziția noastră izvorește dintr'o „atitudine sintetică, totalitară și spirituală”. Pe scurt, — estetica frumosului.

Urmenză *invitația la poezie*, — ca să ascultăm teoria poeziei autentice și să intuim icoana poetului „telefon viu între om și Dumnezeu”; *invitația la credință*, la tinereța fără bătrânețe și viața fără de moarte, pentru a ne regăsi totdeauna tineri și curați în fața lui Dumnezeu; *invitația la înțelepciune*, la dăruire și transfigurare, la generositate și moralitate (invitație făcută la bătrâni și tineri deopotrivă, căci înțelepciunea „n'are vârstă”); *invitația la metafizică*, la neliniștea proprie poetilor, credincioșilor și metafizicienilor, pentru ca prin gânduri curate să ne formăm o concepție sănătoasă, totalitară, despre lume și viață, și astfel să devenim, prin trăirea ei, din robi colaboratorii lui Dumnezeu; *invitația la moarte*, la autenticitatea și transfigurarea vieții „sub bolta ideii de mântuire”, la cunoașterea misiunii, slujirea vocației și împlinirea destinului nostru, prin care reușim să facem din actul morții preludiul învierii; *invitația la aventură*, la conținutul ei nobil: religios, filosofic, eroic, intelectual și sentimental, căci, „pierderea unei credințe, despărțirea de o idee, coaversiunea la un alt crez și o altă lumină, pot constitui subiecte dramatice totașa de interesante, dacă nu mai interesante chiar, decât plecarea... sau sinuciderea unui amant”; *invitația la câmp*, să învățăm „cântecul de taină și tăcere al câmpului”, pudoarea, musturile, viețile și moartea lui, creșterea și orânduiriile lui, sinceritatea și farmecile lui, covoarele, bucuriile și tristețile lui; *invitația la tradiție*, ca să vedem măririle trecutului și din ele să descifrăm imperativele prezentului și misiunea noastră, creștină și românească în lume; *invitația la comuniune*, la iubirea demofilă, pentru înălțarea și reconfortarea neamului; *invitația la românism*, la patriotismul sincer și eroic, muncitor și peste tot moral; în sfârșit *invitația la eroism* la așeză și mărinimie, la lupta și jertfa pentru mântuirea neamului, — toate făcute cu atâta căldură și elan?...

Recenta colecție de eseuri a d-lui prof. Grigore Popa este scrisă în felul celor cuprinse în „Stiluri de viață”: sinteză de naționalism totalitar și creștinism ortodox, doctrină autentică și critică obiectivă.

Stilul cărții este uneori prea încărcat, dar fondul e totdeauna veridic. D-l prof. Grigore Popa este un scriitor plin de neliniști și de avânt, filosofic orientat în problemele vieții și adânc ispitit de marile ei mistere și atracții. Spirit multilateral: profesor de filosofie, prieten cu metafizica, publicist după profesie și poet esseist după vocație, D-sa are darul de a privi lumea armonic, ceea ce numai un suflet echilibrat și credincios o poate face.

De aceea *Invitațiile*, ca și *Stilurile*, vor avea mulți cetitori și admiratori.

**Luceafărul.** *Revistă lunară de literatură, artă și cultură generală.* Comitetul de redacție: Victor Papilian, D. Stăniloae, Olimpiu Boitoș, Mihai Beniuc și Grigore Popa. Sibiu. Abonamentul 400 lei anual.

Tipărit în serie nouă, își continuă apariția cu o regularitate exemplară. Are colaboratori pe toți scriitorii reprezentativi ai Ardealului. Idealul revistei este al vechiului Luceafăr: naționalismul aprins, îndârjit, luptător și răscolitor de energii și drepturi, ca în epocile de frământări istorice și revendicări naționale.

În numărul din Ianuarie 1942 își publică poetul arădan Dimitrie Danciu poezia: *Când adormise bîrgul*, — dl prof. Lucian Blaga studiul „Sören și mările său cutremur”, fragment din opera care va apare în curând: „Religie și spirit”, și alți scriitori: poezii, scrisori, cronici și recenzii. Însemnăm articolul: *Slovă românească de peste hotare* semnat de prof. Grigorie T. Marcu, din care luăm următoarele informații prețioase despre „bogata recoltă literară” din Ardealul de Nord, în anul 1941. Au apărut: studii teologice, cărți religioase și de cultură generală, culegeri de folclor și calendare. Păr. L. G. Munteanu, rectorul Academiei Teologice din Cluj, a publicat două studii de valoare: „Paradisul biblic” și „Epistola sfântului Apostol Pavel către Galateni” (comentar). Colecția „Cărțile Vieții”, editată sub îngrijirea P. S. S. Părintelui Episcop Nicolae Colan, s'a îmbogățit cu încă trei volume: „Viața Mântuitorului nostru Iisus Hristos, povestită pe înțelesul tuturor” de G. L. Munteanu, „Viețile sfinților” câteva pagini alese de Florea Mureșanu preot al Catedralei din Cluj și „Omul cel nou” de Emil Fiedler, traducere de Părintele Nicolae (P. S. Episcop al Clujului).

Ziarul „Tribuna Ardealului” publică o bibliotecă în care au apărut până acum următoarele cărți: 1. *De pe Murăș pe Câmpie*. Hore și chiuituri adunate de d-nii Dr. Eugen Nicoară, Ștefaniu și Bumbu; 2. *Iosif Vulcan*, viața și opera lui, scrisă de Păr. I. Georgescu din prilejul comemorării unui veac dela nașterea lui; 3. „*Doine și balade*. Obiceiuri de nuntă”, culegeri de folclor de pe Murăș și Câmpie, de Dr. E. Nicoară, Ștefaniu și Bumbu; 4. *Vechea cultură românească în Țara Bihariei* de prof. V. Vartolomei; 5. *Orientări fiscale* de Iacob Peptea și 6. *Iustin Popfiu* cu prilejul centenarului nașterii lui de V. Vartolomei.

Au mai apărut și trei calendare: 1. *Calendarul creștinului de lege răsăriteană*, tipărit de Episcopia ort. rom. din Cluj. E întocmit de prot. I. Goron consilier eparhial; conține proză și versuri semnate de P. S. Nicolae Colan, Prot. st. D. Stăniloae, Prot. I. Goron, Păr. L. G. Munteanu,

Pr. F. Mureșanu, Dr. E. Nicoară ș. a. — apoi „Șemătismul“ cu situația parohiilor din Ardealul de Nord.

2. *Calendarul tărănilor* tipărit de Episcopia unită din Oradea, sub îngrijirea Păr. canonic I. Georgescu. Are colaboratori: P. S. Episcop-locot. Dr. I. Suci, Păr. Prot. I. Evuțianu consilier ep. ort. în Oradea, I. Georgescu, V. Vartolomei, ș. a.

3. *Calendarul Tribuna Ardealului* la care colaborează toți conducătorii Românilor din Nordul Ardealului, în frunte cu PP. SS. Episcopi ai ambelor biserici naționale și cu dl prof. univ. Dr. Emil Hațieganu.

Toate sunt semne bune că Păstorii priveghează și „frații sunt împreună“.

## Informațiuni

■ **Ședința cercului catehetic eparhial.** În ziua de 10 Februarie a. c. s'a ținut în sala de ședințe a Consiliului Eparhial din Arad, sub înalta președenție a P. S. Părinte Episcop Andrei, ședința trimestrială a Cercului catehetic eparhial, fiind de față un număr însemnat de profesori și preoți dela toate școlile din loc.

Ședința s'a început prin rostirea rugăciunii „Împărate ceresc...“, după care Părintele cons. ref. eparhial Caius Turicu, într'o cuvântare ocazională, a mulțumit P. S. S. Părintelui Episcop Andrei, pentru înalta cinste ce o face cercului catehetic prin participarea Prea Sfinției Sale la această ședință.

Urmează apoi citirea și verificarea procesului verbal din ședința anterioară, după care P. S. Părintele Episcop Andrei, luând cuvântul, pune în discuție problema catehizației și a catehetului.

„Catehizația — spune P. S. Sa — nu trebuie să fie o simplă comunicare de noui cunoștințe, făc-te elevului prin catehet, ci dezvoltarea talantului pe care Dumnezeu l-a sădit în sufletul lui, a dorinței lui după Dumnezeu“. Catehizația trebuie să fie întemeiată pe principiul: *Anima humana naturaliter christiana. Ceeace are elevul sădit în el de Dumnezeu aceea trebuie dezvoltat în așa fel ca să-și formeze o concepție de viață creștină, singura care poate să aducă roade trainice în viața lui.*

Între amvon și catehizație este o strânsă legătură, pentru că în definitiv și catehizația este tot o predică. Și cum o predică, pentru ca să fie bine reușită, trebuie să se adreseze tuturor facultăților sufletești, tot așa și în catehizație trebuie să se țină seamă de aceste facultăți sufletești, dacă ea vrea să rodească. De aceea în catehizație nu-i destul să luminezi mintea elevului prin împărtășirea de noui adevăruri, ei trebuie să cobori în inima lui, să deschizi tainița acestei inimi și să determini voința să urmeze învățătura pe care Dumnezeu ne-a încredințat o în decursul veacurilor. Prin catehizație trebuie să faci din elev un creștin practicant. Fiecare elev trebuie să participe liber și regulat

la sf. slujbe, pentru ca în felul acesta să și păstreze contactul cu harul lui Dumnezeu. „Dacă în decursul catehizării n'ai reușit să l determini să iubească casa lui Dumnezeu, catehizația ta n'a avut efectul dorit“.

Pentru catehet, elevul este un suflet pe care Dumnezeu i l-a încredințat ca să-l aducă din nou la El. Iar catehetul este legătura lui cu Dumnezeu, cu cerul. Și cum Dumnezeu este iubire, catehetul trebuie să determine ca în elev să pulseze iubirea lui Dumnezeu.

„Catehizația — spune de încheiere P. S. Sa — este o pastorație a sufletului de copil, dar o pastorație multilaterală, în care tu trebuie să faci din el un creștin practicant. Iar tu catehetule ești legătura lui cu cerul“.

După aceste prețioase îndrumări ale Chiriarhului, pe cari membrii cercului le primesc cu fiișcă mulțumire, se stabilesc diferite măsuri duhovnicești pentru postul sf. Paști, în decursul căruia se vor ține conferințe religioase pentru ucenici, iar la casele culturale din suburbii se vor aranja șezători religioase — culturale. În fie are Duminecă după amiazi. Se hotărăște apoi ca Dumineca Ortodoxiei să fie sărbătorită într'un mod deosebit și se fixează data lecției practice de model și a ședinței interșcolare, precum și temele teoretice pentru conferințele catehetice tractuale ce se vor ține în toamna anului curent, după cari ședința se ridică, iar membrii cercului duc cu ei merindea duhovnicească pe care Ierarhul lor li-a împărtășit-o cu atâta căldură.

D. T.

■ **Dumineca Ortodoxiei** în cuprinsul Episcopiei Aradului se va prăznuși și anul acesta după planul inaugurat anul trecut. În acest scop P. S. S. Părintele Episcop Andrei a ținut la Reședință, Joi în 5 Febr. 1942, o consfătuire cu caracter misionar, în cadrul căreia s'a stabilit următorul program :

Se vor face misiuni religioase în toate centrele protopopești cu delegați eparhiali. Misiunile vor începe Sâmbătă în 21 Febr. c., deodată cu Vecernia, după care vor urma spovediri precedate de o alocuție rostită de către delegatul eparhial. Se va stărui pentru mărturisirea intelectualilor.

Duminecă se vor oficia Utrenia și Sf. Liturghie în sobor, de către toți preoții locali, împreună cu delegatul eparhial și se va face împărtășirea celor spovediți. Delegatul va predica despre Ortodoxie și biruința ei prin suferință (II Cor. 7, 10). Sunt delegați dela Arad : PP. CC. Tr. Cibian la Ineu, C. Magieru la Șiria, Prof. S. Șiclovan la Buteni, Păr. V. Mihutișu la Chișineu-Criș, Ierom. Iulian Micloș la Halmagiș și Pr. P. Bogdan la Gurahont.

■ **D-l Dr. Cornel Radu** primarul Municipiului și membru distins al Adunării Eparhiale, a ținut Joi în 12 Febr. 1942, în cadrele Institutului de Cultură Italiană din Arad o interesantă și foarte instructivă conferință, însoțită de proiecțiuni, despre *Politica demografică în Italia*. Conferința s'a ținut în sala festivă, arhiplină,

a liceului „M. Nicoară”. D-sa a arătat, cu o bogăție de amănunte, marile realizări ale Italiei fasciste în interesul sănătății trupești și sufletești a poporului italian.

Deodată cu admirația față de politica demografică a Italiei, dl Dr. C. Radu a subliniat grija ce trebuie să existe și la noi pentru întărirea psico-fizică și prosperitatea numerică a națiunii (ca să nu ne pie dem între două popoare mari și în plină creștere).

■ **Societatea de lectură** „Episcopul Grigorie” a studenților dela Academia Teologică din Arad și-a ținut în ziua de 7 Febr. a. c. orele 17, — în prezența P. C. Sale Dr. Nicolae Popovici, rectorul Academiei Teologice și a PP. CC. Lor Dr. Ilarion V. Felea, Dr. Petru Deheleanu, pr. Petru Banca și ierom. I. Micloș — cea de a 6-a ședință literară.

Cu acest prilej studentul Nic. Nedelcu, președinte dintelor societății, și-a prezentat lucrarea — temeinic tratată și cuceritor expusă — cu titlul „Reflexii asupra păcatului originar”. Reușita sinteză a vastului material întrebuintat în această lucrare, a ajutat pe conferențiar să prezinte o icoană vie și complectă a marelui mister ce zace la originea a tot ce poate avea existență tragică în lume. La discuții, prețioase contribuții și lămuriri au adus și PP. CC. Lor: Dr. N. Popovici, Dr. Il. V. Felea și Dr. P. Deheleanu. Programul a fost complectat cu un reușit eseu „Fr. Nietzsche” și două poezii originale („Toamnă” și „Elegia anilor tineri”), ale stud. Teodor R. Florușiu an. IV. T. F.

Nr. 727/1942.

## Ordin-Circular

Atragem atențiunea P. C. Preoți asupra faptului că *Duminică, 15 Februarie* a. c. la Sf. Liturghie trebuie scoase agnețele pentru *Liturghiile înainte sfințite*, a căror săvârșire este *obligatorie* în toate parohiile din Eparhie în decursul Postului Invierii Domnului.

Deasemenea se vor sluji în toate bisericile:

*Miercuri* seara între orele 6—7: Paraclisul Maicii Domnului, iar

*Vineri* seara: Acatistul Domnului nostru Iisus Hristos.

Arad în 11 Februarie 1942.

† **Andrei**  
Episcop

## Comunicate

Nr. 350/1942.

Cercul de Regrutare Arad ne comunică următoarele:

„Fiind informați că o parte din evreii botezați, în conformitate cu Decretul Lege Nr. 2909/1941, au deșus haine la diferitele parohii.

Am onoare a Vă ruga să binevoiiți ca pentru executarea Decretului Lege Nr. 2909/1941, să dispuneți ca parohiile să verse aceste efecte la Depozitul Cercului de Recrutare Arad în strada Paul Greceanu Nr. 19 după cum urmează:

1. Efectele vor fi făcute pachete separate pentru fiecare persoană care a predat cu etichetă și numele predătorului.

2. Va aduce un tabel cu cei ce au predat, în care se va trece în dreptul fiecăruia efectele predate. Tabelul va fi în trei exemplare.

3. Se va anexa la aceste tabele Certificatele dela Administrația Financiară din care va rezulta venitul impozabil pe anul 1940 pentru a se putea controla dacă s'au predat toate efectele.

4. Predarea efectelor la Depozitul Cercului de Recrutare Arad din str. Paul Greceanu Nr. 19 se va face în ziua de 23 Februarie 1942 între orele 9-12.

Cei ce nu vor depune efectele până la această dată și însoțite de actele de mai sus, vor fi considerați ca sabotanți ai Decretului de mai sus și vor suferi rigorile Legii, întocmindu se acte de dare în judecată.

Cei ce au primit ast el de efecte și nu le-au predat până acum, să le predea îndată.

Consiliul Eparhial

Nr. 294/1942.

Se aduce la cunoștință tuturor organelor în subordine că titulatura exactă a Cabinetului Domnului Mareșal Ioan Antonescu este:

„Cabinetul Militar al Conducătorului Statului”.

Pe viitor toată corespondența adresată Domnului Mareșal Ioan Antonescu va fi trimisă numai pe această adresă.

Consiliul Eparhial

## Concurs

Consiliul parohial ort. rom. din Șoimoș, protopopiatul Radna, în baza hotărârii din 24 Ianuarie și 1 Februarie a. c. publică concurs în termen de 30 zile dela prima publicare în organul oficial „Biserica și Școala”, pentru îndeplinirea postului de *cantor bisericesc*, cu următoarele venite:

1. Sesia cantorală constatătoare din 9 jugh. 202 st. □ pământ arabil;
2. Casa și grădina bisericii de sub nr. 365;
3. Stolele legale;
4. Salarul se va cere dela Stat, pentru care parohia nu garantează.

La concurs se admit numai absolvenți ai școalei de cântăreți din Arad.

Cererile însoțite de actele necesare se vor înainta Consiliului parohial din Șoimoș, în termen legal.

Alesul va fi obligat a participa la toate serviciile divine atât în, cât și afară de sf. biserică; va reorganiza și instrui corul bisericesc; va instrui corul școlărilor și va forma și cântăreți de strănă, dintre adulți; va achita după beneficiul său toate impozitele către Stat, comună, etc.

Reflectanții se vor prezenta în sf. biserică în termenul concursual spre a se face cunoscuți poporului, precum și a primi informații detaliate în legătură cu acest post.

Șoimoș, la 5 Februarie 1942. *Cons. parohial*